

Presentació del GEDENA-Ripollès

El GEDENA-Ripollès, és el «Grup d'Estudi i Defensa de la Natura», grup que, tal com el nom indica, es dedica a les susdites activitats. L'àmbit d'acció d'aquest grup és la Comarca del Ripollès, però també dedica part del seu treball a qualsevol indret d'interès Natural. Així, per exemple, membres d'aquest grup han fet expedicions al Delta de l'Ebre, als Ports de Tortosa i Besseit, a la Vall de Benasc, a l'Aneto, a la Vall d'Aran i Pallars, al Carlit, al Canigó, a la Cerdanya i al Berguedà. En tots aquests indrets s'ha estudiat la seva vegetació i la seva fauna característiques.

Al Ripollès, s'ha pogut fer un estudi exhaustiu de la fauna vertebrada principalment, de la flora i de la vegetació, en especial un treball dedicat a les Orquídies del Ripollès. D'aquesta manera, mercès a les sortides de camp, s'ha obtingut material suficient com per elaborar un inventari de tota la fauna vertebrada; i de l'inventari dels ocells se n'ha extret les cites més interessants, sobretot per la raresa de certes espècies, i s'ha format aquest treball de «Notes ornitològiques interessants al Ripollès».

A part, també s'han escrit altres treballs, sobretot d'ornitologia i de fauna d'alta muntanya, treballs alguns publicats, altres inèdits. Alguns d'ells s'han presentat en trobades de Naturalistes i es publicaran en un butlletí juntament amb treballs d'altres naturalistes catalans.

Al GEDENA-Ripollès hi ha socis que només col·laboren econòmicament; d'altres a qui només interessa de fer excursions, i alguns que en les excursions aprofiten per estudiar la Natura. En aquest darrer grup s'hi troben els autors d'aquest treball.

El grup està obert a tothom, tant si es tracta de socis com si no. El local social està ubicat al Casal del Poble de Ripoll.

Notes ornitològiques interessants al Ripollès

Joan Canals*, Joan Gil* i Ferran González*

INTRODUCCIÓ

El present treball és una recopilació de les cites més interessants, segons el nostre criteri, d'entre totes les espècies d'ocells que hem vist al llarg dels darrers quatre anys d'observacions a la Comarca del Ripollès.

Les espècies han estat triades seguint els criteris següents:

- espècies de les quals es tenen poques dades a Catalunya (sobretot quant a nidificació).
- espècies rares a Catalunya i fins i tot a la Península Ibèrica.
- espècies molt rares a la nostra Comarca, encara que puguin ser comunes en altres zones de Catalunya.

Creiem interessant destacar l'observació d'*Anser albifrons* i la comprovació de la nidificació a Catalunya de *Montifringilla nivalis*, de les quals hem pogut obtenir fotografies.

Totes les observacions han estat realitzades pels autors, excepte la cita de *Dryocopus martius*, el qual fou abatut per un caçador de Ripoll.

Agraïm als nostres companys Antoni Fontelles*, Isabel Vall* i Joaquim Vallès* la seva col·laboració en el treball de camp.

* Membres del «Grup d'Estudi i Defensa de la Natura» (GEDENA-Ripollès).

Tachybaptus ruficollis (CABUSSET)

Ocell sedentari al Pantà de Cal Gat¹ (DG 37) on hem comprovat la seva nidificació els anys 1982 i 1983. En aquests anys, durant el mes d'agost es varen observar adults amb cinc pollets, i el 1984 només vàrem sentir-ne cants.

Calonectris diomedea (BALDRIGA CENDROSA)

Dues recuperacions a Ripoll i a Campdevànol d'exemplars anellats, l'estiu de l'any 1983.

Ardeola ralloides (MARTINET ROS)

Observat un exemplar el 25-IV-82 al Pantà de Cal Gat.

Ardea cinerea (BERNAT PESCAIRE, GARSA REIAL)

Hivernant regular al Pantà de Cal Gat¹. El nombre d'individus observats és el següent: hiverns 1981-82, 16 individus; hivern 1982-83, 4; hivern 1983-84, 3. Cal assenyalar que aquests tres darrers individus s'han continuat observant durant els mesos d'estiu de l'any 1984, contràriament al que passava en anys anteriors.

Anser albifrons (OCA RIALLERA GROSSA)

Espècie que cria a les tundres àrtiques del Nord d'Euràsia i que esporàdicament arriba a la Península Ibèrica on ha estat molt poc citada². Un exemplar va ser observat i fotografiat els dies 1 i 2 de juliol de 1983 al Pantà de Cal Gat (Sant Joan de les Abadesses). Probablement aquesta és la primera cita segura a Catalunya.

Gypaetos barbatus (TRENALÓS)

En els darrers quatre anys tenim quatre observacions d'aquesta espècie a la Comarca: 20-IV-81, un exemplar adult¹; 7-I-83, un individu jove; 17-VII-83, un possible adult i 22-VII-84, un individu adult.

Aquila clanga (ÀGUILA CRIDANERA GROSSA)

Durant el desembre de 1982 teníem referències dels pagesos de la zona de Cal Gat d'una «àliga grossa i que crida molt». Confirmant aquestes observacions, el dia 19-XII-82 vàrem observar a la zona esmentada un exemplar que pel seu comportament i característiques morfològiques (tamany i coloració) corresponia a *Aquila clanga*. Aquest ocell cria a les regions de l'Est europeu i molt rarament arriba a la Península³.

Hieraetus fasciatus (ÀGUILA CUABARRADA)

Observada a la Comarca en tres ocasions: 24-II-82, un exemplar a les Gorges del Freser; 21-XI-82, una parella a Núria; i 2-8-83, una parella a la Serra de Montgrony.

Hieraetus pennatus (ÀGUILA CALÇADA)

El dia 4 de març de 1985 vàrem veure un individu prop de Sant Joan de les Abadesses (DG 47).

Lagopus mutus (PERDIU BLANCA)

Diverses observacions al llarg de tot l'any als quadrats DG 29 i DG 39. Nidificant comprovat en ambdós quadrats.

El dia 11-VII-82 vàrem veure adults transportant material i introduint-se pels forats d'una tartera. El 25-VII-83 vàrem observar un adult i una cria, l'adult va mostrar actitud de distracció mentre el pollet fugia.

Porzana pusilla (PICARDONA, RASCLET)

El 16-IX-81 vàrem veure un exemplar adult al Pantà de Cal Gat¹, entremig del poblament de bogues (*Typha latifolia*).

Charadrius morinellus (CORRIOL PIT-ROIG)

L'única observació nostra a la Comarca correspon a un individu vist a uns 2.500 m. d'altitud al quadrat DG 39.

Rissa tridactyla (GAVINETA DE TRES DITS)

Barrejat amb gavians argentats (*Larus cachinnans*) el dia 8-III-81 es va observar un individu immatur d'aquesta espècie a Ripoll¹.

Dryocopus martius (PICOT NEGRE)

Hem pogut examinar una femella dissecada que va ser caçada a la part meridional de la Comarca, al quadrat DG 36, a la segona setmana de novembre de l'any 1982.

Turdus torquatus (MERLA DE PIT BLANC)

Molt freqüent als prats i als boscos subalpins de la Vall de Ribes i de la Vall de Camprodon. Algunes localitats destacables són el Bosc de Ribes (des del Pla de les Basses de Baix fins el Cerverís), Fontalba, Núria i Coma de l'Orri. Nidificant segur als quadrats DG 29, DG 38 i DG 39.

Lanius minor (TRENCA)

Només una observació sobre Queralbs, a uns 1.500 m. d'altitud, el dia 5 d'abril de 1984.

Montifringilla nivalis (PARDAL D'ALA BLANCA)

Espècie poc citada a Catalunya i de la qual es tenen molt poques dades⁴. No havia estat comprovada, fins ara, la seva nidificació a Catalunya⁴, per això creiem de molt interès l'observació d'un estol d'uns 50 individus al Coll de Nou Fonts (2.650 m.) el dia 14 d'agost de 1983, on hi havia adults que peixien pollets volanders.

A més hem pogut observar estols de 20 a 100 individus en les següents localitats: Torreneules Petit, a uns 2.200 m. d'altitud (23-VI-81); Pas del Porc (7-VIII-83); Planell de Coma de Vaca (19-II-84); Gorges del Freser (16-XI-84) i Cerverís a uns 2.100 m. (9-XII-84).

Coincidint amb les observacions d'altres autors⁴, segons les quals a l'hivern sovintaja les estacions d'esquí, el vàrem observar a l'estació de la Molina cercant aliment a la terrassa d'un bar (11-II-84).

Fringilla montifringilla (PINSÀ MEC)

Visitant no rar a l'hivern¹ ja que és conegut pels ocellaires. Els autors l'hem observat en diverses ocasions durant l'hivern 81-82 i el 12-II-83, sempre a les rodalies de Ripoll barrejat amb pinsans comuns (*Fringilla coelebs*).

Coccothraustes coccothraustes (DURBEC)

Tenim dues cites de durbec a la Comarca: el dia 28-III-81 va ser observat un individu a la muntanya de Sant Antoni (Ripoll) i el 26-V-83 un altre al Planell de l'Home Mort (Sant Joan de les Abadesses). Creiem que corresponen a individus de pas ja que les dates coincideixen amb l'època del pas primaveral⁴.

Joan Canals

C/. J.Me Andreu, 11, 2n., 1a.
Sant Joan de les Abadesses

Joan Gil

Ptge. Vista Alegre, 1
Ripoll

Ferran González

C/. Indústria, 30, 3r., 2a.
Ripoll

Ripoll, 9 de desembre de 1984.

BIBLIOGRAFIA

1. AGRUPACIÓ ORNITOLÒGICA DEL RIPOLLÈS. 1982. «Aportacions per a un inventari de la fauna del Ripollès». *Annals del Centre d'Estudis del Ripollès, Volum 1*. Ripoll.
2. NOVÁL, A. 1975. *El Libro de la Fauna Ibérica*. Ed. Naranco. Oviedo.
3. PETERSON, R., MOUNFORT, G. & HOLLUM, P.A.D. 1980. *Guía de Campo de las Aves de España y de Europa*. Ed. Omega, 4^a ed. Barcelona.
4. MUNTANER, J., FERRER, X. i MARTINEZ-VILALTA, A. 1984. *Atlas dels ocells nidificants de Catalunya i Andorra*. Ketres editora. Barcelona.